

U342

Rapport 2015:31

Återställande av omkullväit runsten U342, RAÄ Orkesta 43:1

Orkesta socken
Vallentuna kommun
Uppland

Tina Mathiesen

CC BY 04

Stockholms läns museum

Foto: Anna Östling om inget annat anges.

Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Nacka 2015

U342

Återställande av kullvält runsten, U342

Tina Mathiesen

Administrativa uppgifter

Stockholms läns museums dnr/projektnr:	2015:038/53801
Landskap:	Uppland
Kommun:	Vallentuna
Socken:	Orkesta
Fastighet:	Söderby 2:11
Fornlämning:	RAÄ Orkesta 34:1
Typ av undersökning:	Arkeologisk förundersökning
Projektgrupp:	Tina Mathiesen, projektledare, Anna Östling, arkeolog
Underkonsult:	Paterik Stocklassa
Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Stockholm
Undersökningsperiod:	16 november och 10 december 2015
Arkivmaterial:	Stockholms läns museums arkiv
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs

INNEHÅLL

Administrativa uppgifter	4
Sammanfattning	6
Bakgrund	6
Hämtning och transport	6
Gjutning av sockel	7
Resning på plats	7
Referenser	8

BILAGOR

Bilaga 1. Schakt-, grävenheter och kontexttabeller	15
---	----

Fig. 1. Vält runsten före återställande

Bakgrund

U342 utgörs av ett fragment av en runsten som påträffades i en åker på Söderby gårds ägor 1975. Innan dess var stenen känd endast genom avbildning. Den antas ha stått tillsammans med runsten U341 vid en stenbro nära Söderby gård (Gustavson 1976). Båda runstenarna står idag på Söderby gård. Den undre delen av U342 saknas och är runinskriften därför ofullständig. Den bevarade inskriften lyder "... denna sten efter Kalv, broder...".

Stenen välte under 2015 omkull och blev liggande med skriftsidan mot marken. Länsstyrelsen i Stockholm gav därför i uppdrag åt Stockholms läns museum att ombesörja ett återställande. För lyftning och kontroll av stenen anlätades företaget Stuck och sten Stocklassa AB. Arbetet med att lyfta och därefter förankra stenen övervakades och dokumenterades av arkeologer från läns museet (se även bifogad rapport från Stuck & Sten, Stocklassa AB):

Hämtning och transport

För att underlätta lyft av stenen grävdes dess underdel fram helt. Tygstroppar fästes sedan runt stenen och med hjälp av en ställning lyftes den upp och placerades sedan i bil för transport till verkstad.

Gjutning av sockel

För att förankra stenen stadigt och säkert i marken och för att göra runtexten synlig ovan mark gjöts en sockel med armering på stenens undre del. Detta gjordes i Stocklassas verkstad.

Resning på plats

En grop, 1,0x1,2 meter stor och 0,3-0,4 meter djup, grävdes på samma plats som stenen stod innan den välte. I gropens norra del fanns berg i botten, 0,3 meter djupt. Massorna i gropen bestod av gräsyta, marklager: 0,2 m. I lagret fanns blandat djurben, spik och tegelkross från modern tid. Under det fanns grå siltig lera med enstaka grus ned till botten. I botten av gropen lades ett skikt med grus och sten. Sedan placerades runstenen på underlaget. Vid stenens gjutna fot lades cement och sten runt den utstickande armeringen i syfte att stabilisera och förankra stenen väl. Efter det fylldes gropen igen med sin fyllning.

Fig 2. Lyft av stenen.

Fig. 3. Runstenen U342 på plats igen.

Referenser

Gustavson, H. 1976. *Runfynd 1975*. Ur: *Fornvännen* 1976. Stockholm.

**STOCKHOLMS
LÄNS
MUSEUM**

Stockholms läns museum, Järnvägsgatan 25, 131 54 Nacka, 08-586 194 00 www.stockholmslansmuseum.se